

ਅਪੀਲੈਟ ਸਿਵਲ

ਬਲਰਾਜ ਤੁਲੀ ਅਤੇ ਡੀ ਐੱਸ ਤੇਵਤੀਆ, ਜੇ

ਸ਼ਾਦੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਰੁਲਦੂ- ਜਵਾਬਦੇਹ

1964 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1396.

20 ਨਵੰਬਰ 1970

ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ (1909 ਦਾ I X)-ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 148 -ਮੋਰਟਗੇਜ ਦਾ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਜਦੋਂ ਰਿਡੈਂਪਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ-ਸੱਠ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਮੋਰਗੇਜ ਦੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਦੋਂ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908, ਲਾਗੂ ਸੀ -ਅਜਿਹਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀ ਆਰਟੀਕਲ 148 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ — ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ—ਸੀਮਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ—ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਲੇਕਸ ਲੋਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸੂਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਕੋਈ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਜੇਕਰ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਕੋਈ ਮਿਆਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1908, ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇ। ਸੀਮਾ

ਐਕਟ, 1908 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਕਾਲਮ 3 ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ “ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ” ਦੀ ਬਜਾਏ “ਜਦੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਛੁਡਾਉਣ ਜਾਂ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ” ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੋਰਗੇਜ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸੱਠ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 6 ਅਤੇ 7)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਬਾਕੀ ਸਾਰਿਆਂ ਵਾਂਗ, ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਾਥੇ ਅਰਥ ਆਯਾਤ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ। ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਖਤ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਅਰਥ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਹਨ। ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਦੰਡ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅਟੱਲ ਤਾਕਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। 31 ਮਾਰਚ, 1970 ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਐਸ. ਤਿਵਾਤੀਆ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ^oਕਾਨੂੰਨ ਦਾ। 20 ਨਵੰਬਰ, 1970 ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਬਲ ਰਾਜ ਤੁਲੀ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਐਸ. ਤਿਵਾਤੀਆ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੰਗਰੂਰ- ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਮਿਤੀ 26 ਅਕਤੂਬਰ, 1964, ਸ਼੍ਰੀ ਜੱਗ ਭੂਸ਼ਣ ਗਰਗ, ਉਪ-ਜੱਜ, ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਹਿਲੀ ਜਮਾਤ, ਸੁਨਾਮ, ਮਿਤੀ 31 ਜਨਵਰੀ, 1964; ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਢਲੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇਣਾ। ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ 59 ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਮੋਰਟਗੇਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ - ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਈ ਮੋਰਟਗੇਜ ਦੇ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੇ.ਵੀ. ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਐਚ.ਆਰ ਬਾਂਸਲ, ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ।

ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਐਮ.ਕੇ ਮਹਾਜਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ ।

ਨਿਰਣਾ.

ਤੁਲੀ, ਜੇ.-ਝਗੜੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਹਿਤ-ਹਿੱਤ ਦੁਆਰਾ 1955 ਬਿਕਰਮੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ, ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਹਿਤ ਵਿਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ। ਸਿਰਫ 59

(2) 25 ਮਈ, 1961 ਨੂੰ, ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਨੇ ਮੋਰਟਗੇਜ (ਪੰਜਾਬ) ਐਕਟ, 1913 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਕਤ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1962 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ। ਆਰਡਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ P-17 ਹੈ। ਫਿਰ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਹੋਈ ਹੈ। 18, 1963, ਉਕਤ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੜਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਨਯੋਗ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਸਿੱਧ ਕੀਤੇ :-

1. ਕੀ ਮੁਦਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?
2. ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
3. ਰਾਹਤ.

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਢੇ ਝਗੜੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 1 ਅਤੇ 2 ਦੋਵਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 31 ਜਨਵਰੀ, 1964 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਸੰਗਰੂਰ ਦੁਆਰਾ 26 ਅਕਤੂਬਰ, 1964 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ, ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 10,0 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਵਿਦਵਤਾ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਤਿਵਾਤੀਆ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਰਚ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। 31, 1970, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ- ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖ, ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਬਨਾਮ ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।

- (3) ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ

ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਲਝਿਆ ਮਾਮਲਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੌਰਗੋਜ਼ 1955 ਬਿਕਰਮੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। (1898-99 ਈ.), ਸਾਬਕਾ ਪਟਿਆਲਾ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਸੁਨਾਮ ਵਿਖੇ। ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਆਮ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਸੀ ਕਿ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 28 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਿਰਵੀ ਪਈ ਜ਼ਮੀਨ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਟਿਆਲਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1969 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। (1912 ਈ.), ਐਕਟ ਦਾ ਨਾਂ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਅੰਧ ਸੁਨਾਈ ਐਕਟ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟਿਆਲਾ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਐਕਟ ਲਗਭਗ ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਦੀ ਕਾਪੀ ਹੈ।

(4) ਇਹ ਪਟਿਆਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4), ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ), ਵਿਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਪੀਲਾਂ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਜੇ ਇਸਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਜੋ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ - ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਕਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ .ਨਕਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਤਮ ਹੋਣੀ ਸੀ.

(1) 1954 ਦੇ ਆਰਐਸਏ 105 (ਪੀ) ਨੇ 19 ਦਸੰਬਰ, 1958 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਟਿਆਲਾ ਐਕਟ ਦੀ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਹਰ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਤੋਂ 25 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(5) ਜਦੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ 18 ਮਾਰਚ, 1963 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1908 ਲਾਗੂ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਹੁੰਦਾ। ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 148 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੀਡੀਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ - ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਤੋਂ 25,

(6) ਸੀਮਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਲੇਕਸ ਲੋਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸੂਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਕੋਈ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਵੇ ਜੋ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(7) ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੋਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 148 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਰਗੋਜ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸੱਠ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ। ਦਲੀਲ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਨਿਸਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਖੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਅਫਸੋਸ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸੀਮਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ। ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇ। ਪਟਿਆਲਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸੀ।

(8) ਪਾਰਟ ਬੀ ਸਟੇਟਸ ਲਈ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਵੀਜਨ 1951, ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1908 ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਪੂਰਵ ਭਾਗ B ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ) ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 30 ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: —

“ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਭਾਗ ਬੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਗ ਬੀ ਰਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਕਾਨੂੰਨ) ਐਕਟ, 1951, ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੇ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ. ਉਸ ਭਾਗ ਬੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੋ ਵੀ ਮਿਆਦ ਪਹਿਲਾਂ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਬੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਭਾਗ ਬੀ ਰਾਜ ਦੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1908 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਲੰਮੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜੇ ਵੀ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਿਆਦ ਸੀ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਰਫ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਹੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।- ਭਾਗ ਬੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਪ੍ਰੀਸਰੀ ਬੈਂਡ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਕੀਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਘਟਾਇਆ ਜਾਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਟਿਆਲਾ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਾਰਟ ਬੀ ਸਟੇਟਸ (ਲਾਅਜ਼) ਐਕਟ, 1951 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਧਿਆਨ

ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 1969 ਵਿੱਚ ਬੀ.ਕੇ. (1912 ਈ.) ਸਾਦੇ ਝਗੜੇ-ਜਵਾਬ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਪਟਿਆਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 134 ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਅਜੇ 46 ਸਾਲ ਬਾਕੀ ਸਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

(9) ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ *ਜਾਣਿਆ ਗਿਆ ਵਕੀਲ, ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਵਿਚ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਚ 1892 ਦੇ ਅੱਧ ਵਿਚ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 7 ਅਗਸਤ, 1952 ਨੂੰ, ਭਾਵ, ਛੇ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰਾ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਖਿਆ:

" ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸਮਾਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਬਕਾ ਪਟਿਆਲਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਭੁਪਿੰਦਰਾ ਅਵਧ ਸੁਨਾਈ ਐਕਟ, 1969 ਬਿ., 1969 ਬਿ. ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਬਕਾ ਪਟਿਆਲਾ ਰਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾਬੰਦੀ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਿਛਲਾ ਮੋਰਗੇਜ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦਾ ਸੀ। ਹੇਠਾਂ 1969 ਬੀ.ਕੇ. ਇਸਦੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਲਈ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ । ਭੁਪਿੰਦਰਾ ਅਵਧ ਸੁਨਾਈ ਐਕਟ, 1969 ਵਿੱਚ ਬੀ.ਕੇ. ਇੱਕ ਮੋਰਟਗੇਜ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀਮਾ 60 ਸਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 28 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਦੇ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। 60 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜੋ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਇੱਕ ਨਿਯਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦਾ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ 1969 ਬਿਕਰਮੀ ਤੋਂ ਭੁਪਿੰਦਰਾ ਅਵਧ ਸੁਨਾਈ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਚਾਰ. ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦਾ ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਭੁਪਿੰਦਰਾ ਅਵਧ ਸੁਨਾਈ ਐਕਟ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਓਸ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੀਮਾ ਦਾ

ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਉਹ ਹੈ- ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਰੋਕ ਦੇ ਉਪਾਅ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿਸੇ ਨਿਯਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹਣਾ ਜਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਿਛਾਂਹ-ਖਿੱਚੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਸਿਵਾਏ ਕਿੱਥੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਭੁਪਿੰਦਰਾ ਅਵਧ !5unai ਐਕਟ, 1969 ਬੀ.ਕੇ., ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠਿਆ, ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਭਾਰਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਕਿਵੇਂ ਹਨ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੇ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਸਵਾਲ ਸ਼ਹਾਦਤ ਬਨਾਮ ਗਣੇਸ਼ ਦਾਸ (2) ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉੱਠਿਆ ਅਤੇ, ਪੰਨਾ 106 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:-

'ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਛੁਡਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ 1856 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਤੋਂ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ 'ਤੇ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲੀ ਸੀਮਾ ਦਾ ਨਿਯਮ ਇਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਮੌਰਗੋਜ਼. ਪਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 1856 ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੀਮਾਬੰਦੀ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 1859 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਸੀਮਾਬੰਦੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਲੰਘਣ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ 1856 ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਅਤੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ ਸਬੰਧ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਕੋਲ ' ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ 1856 ਵਿਚ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ ਸਨ।'

(2) ਏਆਈਆਰ 1925 ਲਾਹ. 105.

ਤਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੌਰਟਗੇਜ ਡੀਡ, ਐਗਜ਼ਿਬਿਟ ਪੀ.ਐਫ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਮੁਦਈ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ

(sic) ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ, ਸਮੇਂ ਦੀ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। 60 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ।

(10) ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ *ਟਰਮੀਨਸ ਏਕ ਸ਼ੁਰੂ* ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ' ਉਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਗਿਰਵੀਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਉਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪਟਿਆਲਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ, ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦੇ ਸਾਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਆਯਾਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਖਤ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਅਰਥ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਦੰਡ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅਟੱਲ ਤਾਕਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਜ਼ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਕਟ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਕਾਲਮ 3 ਵਿੱਚ "ਜਦੋਂ ਇਹ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ" ਦੀ ਬਜਾਏ "ਜਦੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਛੁਡਾਉਣ ਜਾਂ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ" ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ *ਸ਼ਹਾਦਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗਣੇਸ਼ ਦੋਸ ਅਤੇ ਹੋਰ*, (2) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 1856 ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਾਂਗ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਗਿਰਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਬੁਝ ਗਿਆ ਸੀ। 1856 ਵਿੱਚ ਮੌਰਟਗੇਗਰਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ 1859 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੇਹਰ ਚੰਦ (ਪੀਡਿਤ, ਜ.)

1856. ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਜਾਂ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ। ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਲਈ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸਿਰਫ ਦਾਅਵਾ ਹੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸੀ। ਇਸਲਈ, ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ, ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ।

(11) ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਪਟਿਆਲਾ ਐਕਟ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਪਿਛਾਖੜੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਟਿਆਲਾ ਐਕਟ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ 46 ਸਾਲ ਦਾ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਬਾਕੀ ਸੀ। ਫੋਰਸ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਗਿਰਵੀ ਜਾਂ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ; ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸਿਰਫ *ਟਰਮੀਨਸ ਅ-ਕਿਊ ਸ਼ੁਰੂ* ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

(12) ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਦੇ ਝਗੜੇ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਡੀ.ਐਸ. ਤਿਵਾਤੀਆ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। 1

ਕੇ.ਐੱਸ.ਕੇ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਪੀਡਿਤ ਅਤੇ ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਜੇ. ਜੇ.

ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ

ਮੇਹਰ ਚੰਦ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1967 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 819.

26 ਨਵੰਬਰ 1970

ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 1963 ਦਾ XXXVI)—ਆਰਟੀਕਲ 97 —ਮੌਰਗੇਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਅਣਵੰਡੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵਿਕਰੀ — ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ—ਕੀ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ—ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਵੇਨ ਡੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਬਜ਼ਾ—ਮੁਕੱਦਮਾ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ—ਲਈ ਸੀਮਾ—ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 97 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਦੋਂ ਖਰੀਦਦਾਰ ਵੇਚੀ ਗਈ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਸਟਾਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀਮਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਪਾਰਟ ਦੇ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀਮਾ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ